

## INHOUDSOPGAVE

|                                               |    |
|-----------------------------------------------|----|
| VOORWOORD                                     | 6  |
| INLEIDING                                     | 8  |
| 1 Geen ontmoeting zonder begroeting           | 10 |
| 2 Regels en procedures                        | 14 |
| 3 Gaat het wel?                               | 18 |
| 4 Ga erop af                                  | 22 |
| 5 Een kwestie van vertrouwen                  | 24 |
| 6 Positieve berichten aan stagebedrijven      | 26 |
| 7 Geef studenten verantwoordelijkheid         | 28 |
| 8 Ga iedere les voor succes                   | 30 |
| 9 Enthousiaste docent, enthousiaste studenten | 34 |
| 10 Vraag waarom                               | 36 |
| 11 Laat ze lachen                             | 38 |
| 12 Probleemstudent of probleemonderwijs?      | 42 |
| 13 Negeren is vooruitzien                     | 46 |
| 14 Houd je emoties onder controle             | 50 |
| 15 Maak de pestkop onschadelijk               | 52 |
| 16 Praat zacht en rustig                      | 56 |
| 17 Hapklare brokken                           | 58 |
| 18 Betrap studenten alleen op goed gedrag     | 62 |
| 19 Op zoek naar het positieve                 | 66 |
| 20 Complimenteren werkt                       | 68 |
| 21 Vernedering als boemerang                  | 73 |
| 22 De 90/10-regel                             | 74 |
| 23 Een kwestie van geven en ontvangen         | 78 |
| 24 Ontmasker de student                       | 82 |
| 25 Stop het getob                             | 84 |
| 26 Toon belangstelling voor hun interesses    | 86 |
| 27 Geef je fouten toe                         | 90 |

|    |                                            |     |
|----|--------------------------------------------|-----|
| 28 | Maak oogcontact                            | 92  |
| 29 | Vul je les van bel tot bel                 | 96  |
| 30 | Nu nog leerzamer!                          | 98  |
| 31 | Haalbaar en behapbaar                      | 100 |
| 32 | De afleidingsmanoeuvre                     | 104 |
| 33 | Een andere manier van denken               | 106 |
| 34 | Waar dromen ze van?                        | 108 |
| 35 | In de kiem smoren                          | 112 |
| 36 | Laat je lichaamstaal spreken               | 114 |
| 37 | Een beetje schuldgevoel kan geen kwaad     | 118 |
| 38 | Luisteren, luisteren en nog eens luisteren | 122 |
| 39 | Problemen oplossen kun je leren            | 124 |
| 40 | Houd het hoofd koel                        | 128 |
|    | CONCLUSIE                                  | 130 |

## VOORWOORD

Beste lezer,

In uw handen ligt het boek 'Beter leerklimaat in het mbo'. Dit boek biedt u praktische handvatten om het onderwijs aan jongeren te verbeteren. Wat kunt u doen om te zorgen dat uw leerlingen beter gemotiveerd zijn en meer opsteken?

Als u dit leest, bent u waarschijnlijk werkzaam in het middelbaar beroepsonderwijs of voelt u zich hiermee verbonden. Bij het lezen van dit boek zult u merken dat zowel in de theorie als in de praktijkvoorbeelden niet alle facetten van het middelbaar beroepsonderwijs worden belicht.

Kenmerkend voor het mbo is de diversiteit aan deelnemers. Er zijn jongeren die direct vanuit het voortgezet onderwijs instromen, maar ook oudere studenten: studenten die een vervolgstudie volgen om zich verder in een vak te specialiseren of die laatbloeiers zijn. Dit boek beschrijft met name situaties waarin de docent in contact staat met jonge studenten. Hiertoe is gekozen omdat jongvolwassen deelnemers een belangrijke plaats innemen binnen het mbo.

Daarnaast gaat het boek vooral in op situaties waarin studenten onderwijs volgen in de setting van een Beroeps Opleidende Leerweg (BOL). Hierbij lopen zij 1 à 2 dagen per week stage of voeren ze gedurende korte periodes in de loop van het schooljaar hun stages uit. Binnen het mbo bestaat echter ook de Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL). Wij zijn ons ervan bewust dat deze studenten slechts één dag in de week de school of het college bezoeken, en verder leren en werken binnen hun leerbedrijven.

Dit maakt het contact met deze groep studenten anders, al is het alleen maar omdat docenten de studenten minder vaak zien.

Ondanks de grote variatie in populatie en opleidingen binnen het mbo, zijn we ervan overtuigd dat de 40 tips in dit boek u van pas komen. We willen u vragen door eventuele verschillen in de beschreven situaties en uw persoonlijke werksetting heen te kijken, en de tips te zien voor wat ze zijn: nuttige, breed toepasbare handreikingen voor u, om het werken in het mbo nóg uitdagender en leuker te maken.

De auteurs van dit boek zijn toonaangevend in de Engelstalige onderwijswereld. Todd Whitaker is een onderwijswetenschapper met veel publicaties op zijn naam, veelgevraagd spreker op congressen. Annette Breaux is een erg praktijkgerichte expert in het opleiden en coachen van jonge leerkrachten. Door de combinatie van hun talenten is een boek ontstaan zoals wij dat als Bazalt graag hebben: verantwoord, toepasbaar en met aantoonbaar resultaat.

Dook Kopmels

Manager Bazalt Educatieve Uitgaven

## INLEIDING

“De verkoop van energiedrankjes binnen school is werkelijk een ramp!” “De mensen van de facilitaire dienst spreken de studenten nooit aan op hun gedrag in de gang!” “De docent die mijn studenten het uur voor mij lesgeeft, weet ze altijd zo op te juttten dat ze helemaal doorgedraaid in mijn les aankomen.”

Klinkt dit bekend? Dit soort verzuchtingen horen we regelmatig en we maken ons er zelf misschien ook wel schuldig aan. Het lastige is echter dat we hier helemaal geen invloed op hebben. We kunnen nog zo stellig vinden dat sommige ouders niet kunnen opvoeden, dat onze directeur strenger zou moeten optreden of dat onze collega's hun werk beter moeten doen, maar feitelijk liggen deze situaties buiten onze invloedssfeer.

Dit boek richt zich op simpele strategieën die je kunt gebruiken bij datgene waar je wél invloed op hebt: wat er dagelijks binnen de vier muren van je klaslokaal gebeurt. Los van externe krachten en ongeacht de thuissituatie van studenten of wat er op directieniveau gebeurt, is het de docent die bepaalt wat zich dagelijks in de klas afspeelt.

### **Maar waarom kunnen studenten zich niet gewoon gedragen?**

Het is nu eenmaal zo dat we lesgeven aan jongvolwassenen. En die gedragen zich als jongvolwassenen, ook al voelen ze zich nog zo volgroeid. Jongeren nemen niet altijd volwassen beslissingen en kiezen niet altijd voor de verstandigste oplossing. Ze testen onze regels en grenzen. Ze willen écht uitgedaagd worden voor ze aan de slag gaan en hebben ondersteuning nodig bij het structureren